

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 7P/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122466463
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Šupenová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2023:6122466463.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec pred sudcom JUDr. Luciou Šupenovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: V. H., nar. XX.XX.XXXX, v zast. kolízny opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec, dieťa rodičov: matka C. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: R. 2, XXX XX R., toho času bytom: C. Y. XXX/XX, XXX XX R., štátna občianka SR, a otec N. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: R. XX, XXX XX Y. nad M., štátny občan SR, za účasti starej matky D. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: R. XX, XXX XX Y. nad M., štátna občianka SR a Okresnej prokuratúry Lučenec, so sídlom: F. Lehára 12, 984 80 Lučenec 1, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke, takto

rozhodol:

I. Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/56/2017-48 zo dňa 06.07.2017, právoplatného dňa 11.08.2017 tak, že z v e r u j e maloleté dieťa V. H., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti a výchovy otca, ktorý j e o p r á v n e n ý maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

II. Matka j e p o v i n n á prispievať na výživu maloletého dieťaťa V. H., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 70,-Eur mesačne vždy vopred do 25. dňa, toho ktorého mesiaca k rukám otca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

III. Súd styk maloletého dieťaťa V. H., nar. XX.XX.XXXX s matkou n e u p r a v u j e a ponecháva ho na dohode rodičov.

IV. Súd z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/171/2022-40 zo dňa 25.11.2022, právoplatného dňa 21.12.2022, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica sa svojim návrhom zo dňa 16.11.2022 domáhal zverenia maloletého dieťaťa V. H., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky pani D. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XX, Y. nad M., ktorá bude maloleté dieťa zastupovať, spravovať jeho majetok v bežných veciach a zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého. Rodičom maloletého dieťaťa navrhli uložiť povinnosť prispievať na jeho výživu podľa svojich možností a schopností, majetkových pomerov vždy do 15. dňa v mesiaci na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec.

Svoj návrh odôvodnil úrad tým, že maloletý V. pochádza z mimomanželského vzťahu rodičov, z ktorého pochádza aj maloletý Y. N. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol starej matke zverený do náhradnej osobnej

starostlivosti na základe rozsudku Okresného súdu Lučenec, č.k. 9P/25/2015-30 zo dňa 10.06.2015, právoplatného dňa 13.07.2015. Maloletému V. zabezpečovala starostlivosť matka. Na základe podnetu zo F. školy R., Úrad práce sociálnych vecí a rodiny vykonal sociálne zisťovanie, z ktorého vyplynulo, že matka nedostatočne zabezpečuje starostlivosť maloletému V.. Matka s maloletým V. žije v jednej domácnosti so starým otcom (otcom matky) a jej ďalším maloletým synom N., ku ktorému otcovstvo nie je určené. Matka svojim správaním maloletého V. ohrozuje na jeho zdravotnom, psychickom, fyzickom vývine. Z výpovede svedkov a poznatkov F. školy R. je matka údajne užívateľkou omamných a psychotropných látok, čo pri pohovore s úradom aj priznala (užívanie pervitínu). Matka odmieta ambulantné vyšetrenie v Centre pre liečbu drogových závislostí. Z výpovede svedkov má maloletý V. chodiť po omamné a psychotropné látky k bývalému partnerovi matky pánovi I., k miestnemu predajcovi omamných a psychotropných látok. Maloletý V. uviedol, že ho s jeho maloletým bratom zatvárali do kotelne. Bol taktiež svedkom bitiek medzi matkou a jej bývalým partnerom. Maloletý uviedol, že ho matka niekedy aj zbila, v noci túlala po dedine, nezabezpečovala riadnu starostlivosť o maloletého V..

Zo správy F. školy R. vyplýva, že maloletý je zanedbané dieťa, nevie písať ani čítať, rozoznáva iba hlásky, celé slovo nedokáže prečítať. Matka sa s maloletým do školy nepripravovala, svoje školské povinnosti si maloletý plnil sám, do školy chodieval špinavý, oblečenie mu nosili učitelia, prezliekol sa doň v škole. Jeho desiatou boli suché rožky, ktoré si kupoval z peňazí, ktoré mu dala matka.

Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec ohľadom otca vyplýva, že otec bol v tom čase zamestnaný v O.. O maloletého V. sa pravidelne zaujímal, prispieval mu na výživu. Otec maloletého sa dočasne zdržiaval u svojej matky, nemal vytvorené podmienky na to, aby prevzal maloletého do svojej osobnej starostlivosti. Stará matka žije v jednej domácnosti s partnerom a maloletým Y. N., ktorý bol starej matke zverený do náhradnej osobnej starostlivosti na základe rozsudku Okresného súdu Lučenec, č.k. 9P/25/2015-30 zo dňa 10.06.2015, právoplatného dňa 13.07.2015. Stará matka súhlasila s prevzatím maloletého V. do jej osobnej starostlivosti, s podaním návrhu súhlasila aj matka maloletého, ktorá uviedla, že momentálne nezvláda starostlivosť o maloletého.

Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec pracovisko Poltár vyplývalo, že stará matka sa príkladne stará o maloletého Y. V., hygiena v domácnosti bola na veľmi dobrej úrovni. Stará matka žije v jednoizbovom rodinnom dome, ktorý je v osobnom vlastníctve prastarej matky. V uvedenej domácnosti sú vytvorené podmienky pre zdravý psychický, fyzický vývin maloletého. (č.l. 1-3 spisu)

2. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/171/2022-40 zo dňa 25.11.2022, právoplatného dňa 21.12.2022 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne odovzdal maloletého V. H., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti starej matky. Otca aj matku zaviazal povinnosťou prispievať na výživu maloletého dieťaťa výživným v sume 30 % zo sumy životného minima na nepnoleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného predpisu mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám starej matky, počnúc dňom doručenia uznesenia. Súd návrh navrhovateľa vo zvyšnej časti zamietol. Neodkladné opatrenie malo trvať až do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod č.k. 32P/171/2022. (č.l. 40-47)

3. Z charakteristiky žiaka maloletého V. H., nar. XX.XX.XXXX F. školou s materskou školou Z. G. v R. zo dňa 09.11.2022 má súd za preukázané, že maloletý bol t.č. žiakom X.A triedy ŽS s MŠ R., plnil si 3. rok školskej dochádzky. Od začiatku školského roka vymeškal 107 vyučovacích hodín, všetky boli ospravedlnené. Žiak veľa vymeškával vyučovanie pre infekčné ochorenia a bežné virózy.

Na vyučovanie chodil zväčša slušne oblečený, občas mal oblečenie špinavé. Desiatu mal pravidelne, stravoval sa v školskej jedálni, navštevoval školský klub. Správanie žiaka bolo hodnotené ako v celku dobré, voči spolužiakom sa snažil byť kamarátsky. Mal slušné správanie voči dospelým, rád komunikoval. Vzdelávacie výsledky u neho boli slabšie. Opakoval 2. ročník, prejavoval záujem o učenie, zlyhávala ale domáca príprava, pomôcky na vyučovanie si nosil sporadicky. V triede bol skôr pasívny. Matka sa zúčastňovala rodičovských združení, poplatky hradila načas. Žiak navštevoval krúžky: anglický, divadelný, rád športoval. (č.l. 6 spisu)

4. Zo záznamu z pohovoru s učiteľkou F. školy R. dňa 07.11.2022 poskytnutej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica má súd za preukázané, že vo veci maloletého V. H. a jeho brata videla škola problém už dlhobojšie. Mali vedomosť o tom, že v minulosti bola rodina riešená na oddelení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately a prednedávnom riešila škola s políciou aj napadnutie matky jej priateľom, čoho bol svedkom aj maloletý. U maloletých detí škola

avizovala špinavé oblečenie, chýbajúce desiaty, absenciu na vyučovaní predovšetkým v čase, kým žili maloleté deti spoločne s matkou a pri jej partnerovi. Hygiena bola zanedbávaná.

U maloletého absentovala domáca príprava, spolupráca matky so školou bola na nízkej úrovni. Ak to bolo potrebné, učiteľky chodievali aj do domácnosti matky alebo maloletým poskytovali potrebnú pomoc. Matka sa na rodičovských združeniach zúčastňovala sporadicky, maloletému bola odporučená diagnostika v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v H. H. na ktorú sa matka s maloletým nedostavila. Na vyšetrenia sa maloletý dostavil v sprievode riaditeľa školy. Škola videla problém aj v tom, že maloletý žije v nepodnetnom prostredí, kde sa mu nikto nevenuje a kde mu dáva matka najavo, že je hlúpy, nemá ho rada, čoho boli učiteľky svedkom. Taktiež sa mu matka vyhrážala, že pôjde do detského domova, kvôli čomu V. aj plakal. Škola nemá priamy dôkaz o tom, že by mala byť matka užívateľom drog, avšak niekedy sa tak javila svojim prejavom. (č.l. 10 spisu)

5. Zo záznamu zo sociálneho zisťovania v domácnosti matky _____ zo dňa 04.11.2022 Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica má súd za preukázané, že v čase sociálneho zisťovania úrad zastihol v domácnosti tetu a sesternicu matky, ktoré uviedli, že matka odišla do H. H. spolu so svojim otcom a vrátia sa poobede. Maloletí sa toho času nachádzali v škole a materskej škole. Teta matky uviedla, že situáciu s maloletými deťmi _____ je potrebné bezodkladne riešiť, nakoľko ich matka svojim správaním dennodenne ohrozuje. Podľa jej slov matka je pod vplyvom drog každý deň. Niekedy posielala aj svoje maloleté deti kupovať drogy. Po požití omamných látok je agresívna, nestará sa o deti, nevarí im, necháva ich doma samé alebo so starým otcom. Popríklad sa matka nevie postaviť, leží na zemi, je v stave delíria, nevie čo sa okolo nej deje. Ak nemá navarené, maloletí sa chodia najesť k pani H.. _____ Ak sa tak stane, matka vyvolá konflikt a zakazuje akýmkoľvek spôsobom pomáhať jej deťom. Partner matky nemá s maloletými deťmi vytvorený žiadny vzťah, dokonca má maloleté deti týrať takým spôsobom, že po požití drog spolu s matkou zavrie maloleté deti do tmavej komory, kde je úplná tma a pravdepodobne sa tam nachádzajú aj zvieratá.

Z úradného záznam Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 08.11.2022 má súd za preukázané, že na úrad sa dostavila matka maloletých detí, ktorá uviedla, že deti zanedbáva. Maloletý V. sa zašpiní _____ od jedla, už to riešili aj minulý rok v škole, keď ju volali, že sa s ním nechce nikto kamarátiť. Ona deti nebije, sem tam dá im po zadku, ale skôr na nich kričí. S maloletým V. to nezvláda, veci ktoré má urobiť nerobí. Keď jej mama žila, tak ona si V. vychovala, ona sa o deti starala. Všetko im dovolila, odvtedy si myslia, že môžu robiť čo chcú. S maloletým V. sa doma neučí, lebo vždy keď príde zo školy, tak nemá žiadnu úlohu, ona mu to skontroluje, ale nemá nič zaznačené. V škole má poplatky uhradené tento mesiac, ale nemohla vybrať peniaze lebo občiansky preukaz a kartu do bankomatu má jej bývalý priateľ. Ďalší mesiac už prisľúbila, že obedy zaplatí. Priznala, že minulý týždeň užíla pervitín, na testy ale odmietla ísť. Alkohol podľa jej uvedenia nepožíva. (č.l. 11 spisu)

6. Zo záznamu z pohovoru s maloletým dieťaťom V. H., _____ nar. XX.XX.XXXX na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica _____ dňa 07.11.2022 vyplýva, že sa má dobre, má 8 rokov je v 3. ročníku, ktorý opakuje. Býva neďaleko školy spolu so svojou mamou, starým otcom a vedľa ich domu na spoločnom dvore býva aj teta s maminou sesternicou a zlým ujom, ktorý mu nadáva. S otcom vychádza dobre, ale majú medzi sebou súrodenecké škriepky. Vedia sa aj hrať, chodia von po dedine ale do 6 hod musia byť doma. S mamou vychádza „dobre“ ale niekedy ho zbije. Na otázku úradu: „Ako ho mama bije?“, odpovedal, že „rukou“. Tiež sa vyjadril, že mamu neľúbi a ani ona jeho, lebo mu to povedala. Nechce, aby ho mama bila a aby sa stretávala so svojim terajším priateľom, pretože ho s bratom zatváral do kotolne. Behali tam myši, bola tam veľká tma a oni sa tam báli. Držal ich tam ale krátko. Zároveň videl, ako priateľ matku bije a riešila to dokonca aj polícia, lebo za ním prišli do školy. Teraz už s ním matka nie je, lebo vždy mala veľa frajerov. Maloletý by zmenil to, aby sa jeho matka netúlala po nociach vonka, pretože príde vždy domov až ráno o 4 hod. Pokiaľ ich matka nie je doma, stráži ich starý otec, ktorý si tiež niekedy vypije, púšťa si hlasno hudbu a oni nemôžu spať, to mu veľmi vadí. Úrad sa snažil zistiť, či sa s ním mama učí alebo robí úlohy, na čo maloletý odpovedal, že nie, pretože on je tiež veľký a učil sa sám. Mama si s ním nerobila úlohy a ani si s ním nečítala. Taktiež skonštatoval, že mama varila každý deň a včera mali segedín. (č.l. 13 spisu)

7. Dňa 29.11.2022 do konania vstúpila Okresná prokuratúra Banská Bystrica. (č.l. 50 spisu)

8. Uznesením Okresný súd Banská Bystrica, č.k. 32P/171/2022-63 _____ zo dňa 29.12.2022 rozhodol o prenesení miestnej príslušnosti na Okresný súd Lučenec s odôvodnením, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude spis postúpený na ďalšie konanie Okresnému súdu Lučenec.

Predmetné uznesenie odôvodnil tým, že z opatrovaneckého spisu maloletého vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom, č.k. 32P/56/2017-48 zo dňa 06.07.2017, právoplatným dňa 11.08.2017 zveril maloletého V. do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloletého zastupovať, spravovať jeho majetok v bežných veciach, otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa výživným vo výške 70,-Eur mesačne vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 01.01.2017 a styk otca s maloletým sa neupravil.

Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č.k, 32P/171/2022-40 zo dňa 25.11.2022 súd maloletého dočasne odovzdal do starostlivosti starej matky a rodičov každého zvlášť zaviazal dočasne prispievať na výživu maloletého výživným v sume 30 % zo sumy životného minima na neploleté, nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám starej matky.

Maloletý V. t.č. býva spolu so starou matkou na adrese Y. nad M., R. XX, t.j. v obvode Okresného súdu Lučenec. Keďže došlo k zmene pomerov, podľa ktorých sa posudzuje príslušnosť, súd v súlade s ustanovením § 112 ods. 2 CMP preniesol svoju príslušnosť na Okresný súd Lučenec, pretože bolo v záujme maloletého dieťaťa, aby sa konanie viedlo na tom súde, v obvode ktorého sa maloletý v zdržiava, ako aj s prihliadnutím príslušnosti miestnych orgánov sociálnej starostlivosti. (č.l. 63-64 spisu)

9. Dňa 27.01.2023 bol Okresným súdom v Banskej Bystrici v starostlivosti o maloleté dieťa V. H., nar. XX.XX.XXXX postúpený spis v zmysle právoplatného uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/171/2022-63 zo dňa 29.12.2022. (č.l. 74 spisu)

10. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 17.03.2023 má súd za preukázané, že otec maloletého dieťaťa nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Posledná evidencia u neho bola vedená od 05.02.2013 do 06.07.2014. (č.l. 119 spisu)

11. Z odpovede sociálnej poisťovne zo dňa 21.03.2023 má súd za preukázané, že matka maloletého dieťaťa sa nachádza v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedenou sociálnou poisťovňou ako zamestnanec na dohodu o pracovnej činnosti od 04.03.2023 do trvá v spoločnosti V. H. H.. Nie je poberateľkou sociálnych dávok.

Otec maloletého dieťaťa sa nachádza v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedenou sociálnou poisťovňou ako zamestnanec v pracovnom pomere od 01.06.2022 do trvá v spoločnosti C. U. a.s., Y. - G. I.. Nie je poberateľom sociálnych dávok. (č.l. 124 spisu)

12. Z odpovede Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 22.03.2023 má súd za preukázané, že matka maloletého dieťaťa je poberateľkou dávky pomoci v hmotnej núdzi od 01.08.2020. Do 30.11.2022 bola posudzovaná s dieťaťom N. a do 31.10.2022 aj s dieťaťom V.. Aktuálne je posudzovaná sama a poberá dávku v hmotnej núdzi v sume 74,-Eur mesačne. Nie je evidovaná ako uchádzač o zamestnanie, posledná evidencia bola v období od 25.02.2020 do 12.12.2022, kedy bola vyradená z evidencie z dôvodu nedostavenia sa na úrad bez vážnych dôvodov. Otec maloletého dieťaťa nie je poberateľom žiadnej sociálnej dávky, ani dávky pomoci v hmotnej núdzi a nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. (č.l. 133 spisu)

13. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec z prešetrenia pomerov zo dňa 22.03.2023 vyplýva, že šetrenie u starej matky maloletého dieťaťa bolo vykonané dňa 21.03.2023. Stará matka žije v spoločnej domácnosti s maloletými vnukmi Y. N., ktorý je žiakom 4. ročníka F. školy v Y. nad M., V. H., žiakom 2. ročníka F. školy v Y. nad M. a s partnerom. Uviedla, že trvá na podanom návrhu vo veci samej o zverenie maloletého V. do jej náhradnej osobnej starostlivosti ale záujem o zverenie dieťaťa prejavil aj jeho otec, ktorý si už pripravuje bývanie. Maloletý V. má k otcovi vytvorený pevný citový vzťah a maloletý Y. N. H. by ostal v jej náhradnej osobnej starostlivosti aj naďalej. Stará matka maloletých detí bola v závere sociálneho šetrenia informovaná, že pohovor s maloletým V. bude vykonaný dňa 21.03.2023 v F. škole v Y. nad M., ktorú maloletý navštevuje. V pohovore maloletý uviedol, že navštevuje F. školu v Y. nad M., je žiakom 2. ročníka. V škole sa mu páči, má tam kamarátov, mamu nemá rád, iba ocka. Býva u starkej, ale občas prespí v dome aj u ocka, kde by chcel byť natrvalo. K mame do R. sa už nikdy nechce vrátiť, nebolo mu tam dobre.

Dňa 21.03.2023 úrad telefonicky kontaktoval otca maloletého dieťaťa za účelom zistenia osobných, rodinných majetkových pomerov, pretože v čase sociálneho šetrenia nebol zastihnutý pri sociálnom šetrení na adrese Y. nad M., R. XX. Uviedol, že býva už na adrese Y. nad M., J. Y. XX v trojizbovom rodinnom dome, ktorý patrí jeho sestre. V uvedenom dome býva sám, občas u neho prespí

jeho syn V.. Mesačné náklady predstavujú sumu 100,-Eur, čo je platba za elektrickú energiu a vodu. Je zamestnaný vo firme C., U., O., kde pracuje ako robotník s čistým mesačným príjmom 600,-Eur. Iný príjem nemá. S návrhom vo veci samej o zverenie maloletého V. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky súhlasí, ale bol by radšej, keby súd zveril maloletého syna do jeho osobnej starostlivosti. On sa snaží pre syna vytvoriť vhodné podmienky.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec v závere doporučil návrhu starej matky na zverenie maloletého V. vyhovieť, pretože je plne v záujme maloletého vnuka. (č.l. 140-141 spisu)

14. Z odpovede z lustrácie Centrálnej evidencie správnych deliktov a priestupkov má súd za preukázané, že stará matka nemá žiaden záznam. (č.l. 145 spisu)

15. Z podania správy ORPZ v Lučenci, OOPZ Poltár zo dňa 23.03.2023 má súd za preukázané, že voči starej matke sa nevedie žiadne trestné stíhanie. (č.l. 150 spisu)

16. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 28.03.2023 má súd za preukázané, že matka maloletého V. momentálne žije na adrese R. 2 v dvojizbovom byte so svojim partnerom, otcom, so svojou sestrou, partnerom sestry a dvoma maloletými deťmi. Matka je momentálne zamestnaná v obchodnom dome Y. ako upratovačka. Na základe predloženej dohody o pracovnej činnosti matky vyplýva, že bola uzatvorená na dobu určitú dňa 03.03.2023 s dátumom nástupu dňa 04.03.2023 do 30.06.2023. Výška jej príjmu je 4,03 Eur hod./brutto. Matka uviedla, že pracovná doba je od pondelka do piatku v čase od 06:00 hod do 22:00 hod. Matka momentálne nemá vytvorené vhodné podmienky pre trvalý návrat maloletého V. do jej osobnej starostlivosti. (č.l. 161 spisu)

17. Z lustrácie v evidencii vozidiel poskytnutej ORPZ v Lučenci, ODI má súd za preukázané, že matka nie je vedená v ich evidencii ako držiteľka alebo vlastníčka motorového vozidla. Čo sa týka otca maloletého dieťaťa, ten bol vlastníkom osobného motorového vozidla továrenskej značky Renault T Megan, ktoré bolo ale odhlásené dňom 04.12.2018. (č.l. 166-168 spisu)

18. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec z prešetrenia pomerov zo dňa 27.07.2023 vyplýva, že stará matka netrvá na podanom návrhu vo veci samej o zverenie maloletého V. do jej náhradnej osobnej starostlivosti, pretože záujem o zverenie prejavil jeho otec, ktorý si už pripravuje bývanie. Na adrese Y. nad M., N. Y. XX úradu umožnila prešetriť pomery stará matka maloletých detí, pretože jej syn otec maloletých detí bol v práci. Rodinný dom na uvedenej adrese je trojizbový a vlastníčkou je sestra otca maloletého dieťaťa. V uvedenom dome býva otec maloletého dieťaťa s maloletým synom V., ktorý bude v školskom roku 2023/2024 žiakom 4. ročníka F. školy v Y. nad M. so svojou partnerkou aj spoločnou maloletou dcérou. Otec s návrhom o zverenie maloletého V. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky nesúhlasí, pretože sa snaží vytvoriť bezpečné bývanie pre maloletého syna, dôkazom čoho je to, že rodinný dom, v ktorom spoločne bývajú postupne rekonštruje a snaží sa tak pre syna vytvoriť čo najvhodnejšie podmienky. Je schopný sa postarať aj o druhého syna maloletého Y. N., ale ten je citovo naviazaný na starú matku, u ktorej vyrastal od útleho veku. Matka maloletých detí o ne neprejavuje žiadnym spôsobom záujem. Počas sociálneho šetrenia dňa 25.07.2023 bol v súlade s článkom 12 Dohovor o právach dieťaťa podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine vykonaný pohovor s maloletým V., ktorý bol primerane veku a rozumovým schopnostiam oboznámený s prebiehajúcim konaním na okresnom súde. Maloleté dieťa sa vyjadrilo, že od septembra 2023 bude žiakom 4. ročníka F. školy v Y. nad M.. Trvale býva u otca, starkú chodí „do R.“ navštevovať. S bratom Y. majú dobré vzťahy, navštevujú sa, občas sa pobijú. Jeho želaním je bývať natrvalo u otca. Matka ho nekontaktuje, nechýba mu. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec v závere správy doporučil na základe nových aktuálnych skutočností zistených pri sociálnom šetrení v konaní vo veci samej zveriť maloletého V. do osobnej starostlivosti otca a matke dieťaťa určiť výživné pre maloletého podľa jej príjmu a odôvodnených potrieb maloletého. (č.l. 203-204 spisu)

19. Zo správy z prešetrenia pomerov matky Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 31.07.2023 mal súd za preukázané, že matka je momentálne zamestnaná v obchodnom dome Y. ako upratovačka. Z predloženej dohody o pracovnej činnosti vyplýva, že bola uzatvorená dňa 03.03.2023 s dátumom nástupu 04.03.2023 s dohodnutou dobou určitou do 30.06.2023, ktorá ale matke bola predĺžená o ďalšie 3 mesiace. Podľa uvedenia

matky zarobí mesačne 500,-Eur netto. Jej partner pracuje a jeho príjem je okolo 600,-Eur netto. Nájom sestry platí 300,-Eur mesačne. Matka pri pohovore uviedla, že nemá vytvorené vhodné podmienky, aby s ňou mohol žiť maloletý V. a preto súhlasí s tým, aby bol zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke. (č.l. 209 spisu)

20. Z lustrácie Centrálnej evidencie správnych deliktov a priestupkov ako aj v registri trestov Generálnej prokuratúry SR mal súd za preukázané, že stará matka nemá ani v jednom z nich žiadny záznam. (č.l. 214-215 spisu)

21. Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoR“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

22. Podľa § 44 ods. 3 ZoR, náhradnou starostlivosťou je

- a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

23. Podľa § 24 ods. 5 Zákona č. 36/2005 Z.z. ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

24. Podľa § 36 ods. 1 ZoR, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a § 26 sa použijú primerane.

25. Podľa § 65 ods. 1, ods. 2, ods. 3 ZoR, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného. Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní. Výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

26. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

27. Podľa § 62 ods. 2 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

28. Podľa § 62 ods. 4 ZoR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

29. Podľa § 62 ods. 5 ZoR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

30. Súd určil splatnosť výživného podľa § 76 odsek 1 ZoR.

31. Podľa § 77 ods. 1 ZoR prvá a druhá veta, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania.

32. Podľa § 26 ZoR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

33. Podľa § 28 ods. 2 ZoR, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

34. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

35. Súd vec právne posúdil podľa § 36 ods. 1 ZoR, v zmysle ktorého sú splnené hmotnoprávne podmienky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, nakoľko na základe vykonaného dokazovania, títo spolu nežijú, a to v súlade s § 28 s poukazom na § 24 až 26 ZoR.

36. V Článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

37. Pôvodne ÚPSVaR Banská Bystrica sa návrhom doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 21.11.2022 domáhal zverenia maloletého dieťaťa V. H., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke. Uznesením Okresný súd Banská Bystrica, č.k. 32P/171/2022-63 zo dňa 29.12.2022, právoplatného dňa 25.01.2023 rozhodol o prenesení miestnej príslušnosti na Okresný súd Lučenec, keďže maloletý bol dočasne odovzdaný do starostlivosti starej matky, ktorá má trvalý pobyt v R. XX, Y. nad M., t.j. došlo k zmene miestnej príslušnosti a k následnému preneseniu príslušnosti na tunajší súd. Ako ale vyplýva zo správy ÚPSVaR Lučenec zo dňa 27.07.2023 maloletý sa už dlhšiu dobu zdržiava v domácnosti otca v Y. nad M.. S maloletým dieťaťom bol pracovníkmi úradu vykonaný pohovor, v ktorom maloletý V. uviedol, že už trvale bude bývať u otca, starkú chodí do R. navštevovať a od septembra 2023 bude žiakom 4. ročníka ZŠ v Y. nad M.. Stará matka vo vyššie uvedenej správe, ako aj na pojednávaní vyjadrila svoj súhlas so zverením maloletého do osobnej starostlivosti otca. Otec postupne rodinný dom, v ktorom momentálne bývajú rekonštruje a snaží sa pre syna vytvoriť čo najvhodnejšie podmienky. Matka o maloletého záujem neprejavuje. Súd uprednostňuje starostlivosť a zverenie maloletého dieťaťa rodičom pred akoukoľvek inou formou starostlivosti. Ako vyplynulo z dokazovania, otec nesporne zabezpečuje maloletému V. H., nar. XX.XX.XXXX adekvátnu osobnú starostlivosť. Súd poukazuje na to, že podmienkou pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu je skutočnosť, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú. Maloleté dieťa pochádza z mimomanželského vzťahu rodičov. Matka v minulosti žila s maloletým dieťaťom v spoločnej domácnosti v R.. Bola užívateľkou omamných a psychotropných látok, ktoré jej zabezpečoval jej terajší priateľ. Nebolo ojedinelé, že aj maloleté deti poslala kúpiť drogy. Po požití drog bola agresívna, nestarala sa o deti, nevarila im a nechávala ich často v noci samé. Často boli taktiež svedkami, ako priateľ bije ich matku. Zo správy ZŠ, ktorú t.č. navštevoval eklatantne vyplýva, že maloletý chodil do školy zanedbaný, nemal desiate a časté boli aj jeho absencie v škole. U maloletého absentovala domáca príprava a spolupráca matky so školou bola na nízkej úrovni. Momentálne matka býva v R. v dvojizbovom byte spolu so svojim druhom, svojou sestrou, partnerom sestry a jej dvoma maloletými deťmi. Je zamestnaná v obchodnom dome Y. ako upratovačka, jej mesačný príjem činí sumu 500,-Eur netto. Jej partner pracuje a jeho mesačný príjem činí sumu 600,-Eur netto. Svoje mesačné výdavky matka vyčíslila vo výške 300,-Eur na nájom. Sama pri prešetrení pomerov pracovníkom úradu uviedla, že nemá vytvorené vhodné podmienky, aby maloletý V. býval s ňou. Okrem toho poukázala na to, že jej sestra nesúhlasí ani s krátkodobými pobyťmi maloletého v ich domácnosti. Súd mal na základe vyššie uvedeného preukázané splnenie podmienky pre úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu v súlade s § 36 ods. 1 ZoR z dôvodu, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti.

38. Je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej základ pre určenie výšky výživného upravuje § 62 ods. 2 ZoR. V zmysle tohto ustanovenia obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

39. Podľa súdnej praxe pre určenie výšky výživného k maloleťmu dieťaťu sú rozhodujúce reálne zárobkové schopnosti a možnosti povinného rodiča, ktoré sú dané jeho subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, zdravotným stavom, vzdelaním, pracovnými skúsenosťami a pracovnou pozíciou), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä existenciou pracovných príležitostí primeraných vlastnostiam povinného rodiča. Pre účely stanovenia výšky výživného je potrebné skúmať majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností povinného rodiča. Súd pri určení vyživovacej povinnosti prihliada aj na odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na jeho budúce povolanie a pod. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojenie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). V danom prípade predstavujú odôvodnené potreby maloleťmu V. náklady na školu, stravu, ošatenie, bývanie. Maloletý nemá závažnejšie zdravotné problémy a vzhľadom na nízky vek 9 rokov má len bežné potreby primerané jej veku. Vzhľadom na otcom deklarované výdavky, jeho príjem a skutočnosť, že na financovaní nákladov na bývanie a stravu sa podieľa spolu so svojou partnerkou súd za opodstatnenú a odôvodneným potrebám maloleťmu zodpovedajúcu sumu výživného na maloleťmu V. vo výške 70,-Eur mesačne. Súd kladie akcent na tú skutočnosť, že zákonná vyživovacia povinnosť rodičov voči maloleťm deťom má prednosť, pred ich ostatnými výdavkami.

Určenie výšky výživného je individuálne v každom jednom prípade. Vodiacom sa zásadou na strane povinného je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Na strane oprávneného zase platí zásada, že deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Ich životná úroveň má byť približne rovnaká. Rozdielnosť životnej úrovne oboch rodičov sa premieta do výšky vyživovacej povinnosti toho z nich, s ktorým dieťa nežije v spoločnej domácnosti. Ak dieťa žije len s jedným rodičom, je potrebné pri určení vyživovacej povinnosti druhého rodiča vychádzať z predpokladu, že rodič, s ktorým žije dieťa v spoločnej domácnosti, si plní svoju vyživovaciu povinnosť aj formou osobnej starostlivosti a uspokojovania bytových potrieb dieťaťa. Zákon o rodine v ustanovení § 62 ods. 4 pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti priamo prikazuje zohľadniť to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Osobná starostlivosť je teda postavená na úroveň finančným plneniam, čím sa poskytuje ochrana majetkovým nárokom osoby zabezpečujúcej fungovanie spoločnej domácnosti a starostlivosť o jej členov.

40. Otec v čase rozhodovania je zamestnaný v spoločnosti C. U., kde na základe lustrácie SP má súd za to, že jeho priemerný mesačný príjem za 11 mesiacov činí sumu 1104,09 Eur brutto, čo činí cca. 700 Eur netto. Otec má okrem maloleťmu V. ešte ďalšiu vyživovaciu povinnosť, a to k maloleťmu Y. N. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorý je zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke D. H. a k maloletej dcére, ktorú má s terajšou partnerkou, otcovstvo k nej ale ešte neuznal, čo vyplýva aj z lustrácie jeho osoby v RO súdom.

Otec svoje mesačné výdavky na domácnosť a maloleťmu dieťa vyčíslil nasledovne:

-bývanie: 50,-Eur vrátane električky,

-potraviny: 200,-Eur - 300,-Eur,

-náklady spojené so školou malol. V.: 50,-Eur na začiatku školského roka,

-oblečenie a obuv: cca. 50,-Eur.

V domácnosti otca žijú štyria, náklady na bývanie pripadajúce na maloleťmu predstavujú na základe tohto sumu 12,50 Eur mesačne, potraviny cca. 80,-Eur mesačne, škola cca. 5,-Eur mesačne (za 10 mesiacov) a adekvátnu sumu na oblečenie a obuv súd považoval cca. 40,-Eur mesačne, in summa 137,50 Eur ($137,50 : 2 = 68,75$ Eur na rodiča). Otec maloleťmu dieťaťa na pojednávaní súhlasil s určením výživného matke na maloleťmu dieťa vo výške 70,-Eur mesačne.

Matka maloleťmu V. má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, k maloleťmu Y. N. H., nar. XX.XX.XXXX a k maloletej N. H., nar. XX.XX.XXXX. Je zamestnaná v spoločnosti Y. v H. H. ako upratovačka na dohodu s mesačným príjmom 500,-Eur netto. Svoje náklady vyčíslila v sume 300,-Eur, ktoré uhradza sestre na nájomné.

Súd je toho názoru, že je v možnostiach a schopnostiach matky prispievať na výživu maloleťmu V., ktorý v mesiaci jún 2023 dovŕšil 9 rokov mesačne sumou 70,-Eur, keďže pracuje, pričom nepreukázala žiadne zdravotné dôvody a obmedzenia, ktoré by jej bránili zamestnať sa aj na pracovnú zmluvu za vyššiu mzdu. Súd výšku výživného považuje za adekvátnu vzhľadom k

vyčísleným mesačným výdavkom otca, ktorý maloletému zabezpečuje aj osobnú starostlivosť. Okrem toho súd konštatuje a kladie akcent na to, že výživné na maloleté dieťa má prednosť pred inými výdavkami povinného rodiča.

41. Súd styk matky s maloletým dieťaťom neupravil, keďže matka dlhšiu dobu neprejavuje žiaden záujem o maloleté dieťa.

42. Súd zároveň zrušuje týmto rozhodnutím uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/171/2022-40 zo dňa 25.11.2022, právoplatného dňa 21.12.2022, ktorým bolo neodkladným opatrením maloleté dieťa V. H., nar. XX.XX.XXXX dočasne odovzdaný do starostlivosti starej matky a rodičom bola uložená povinnosť prispievať na maloletého výživným v minimálnej výške k rukám starej matky.

43. O trovách súd rozhodol v súlade s § 52 CMP a to, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Lučenec, Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd Žilina.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 358 Civilného sporového poriadku, odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 359 Civilného sporového poriadku, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 Civilného mimosporového poriadku, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 Civilného mimosporového poriadku, zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 44 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak účastník konania nespĺní povinnosť, ktorú mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený účastník môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 376 Civilného mimosporového poriadku ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) príkázaním pohľadávky,
- c) predajom hnuteľných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.